

Reguła o. Munio de Zamora (1285 / 26.VI.1405 – 23.IV.1923)¹

Innocenty VII Papież SŁUGA SŁUG BOŻYCH *Na wiekopomną rzecz pamiątkę.*

Stolica Apostolska, mając baczenie i zwykłe sobie względy na te osoby, które Zakonne na się przyjąwszy ustawy, pobożne prowadzić życie usiłują, łaskawie im się stawić, i to, co na utrzymanie onych w stanie pobożności chwalebnie postanowiono, aby kiedy naruszono niebyło, najwyższą władzą swoją stwierdzać i pieczętować zwykła.

A gdy z supliki niedawno nam podanej za stroną miłych w Chrystusie Synów i Córek, Braci i Sióstr Zakonu Kaznodziejskiego (którzy to *Bracią i Siostrami od Pokuty Św. DOMINIKA* być się mianują) tośmy dostatecznie wyrozumieli; iż pomienieni Bracia i Siostry pewną jakąś Zakonną dla się przepisaną regułę albo sposób pobożnego życia, w którym przystojne i duchowym ćwiczeniem bardzo służące ustawy się zamykają, chwalebnie zachowali, i dotąd zachowują; chociażby dość mieli na tych przywilejach i aprobatkach, które dla się i Zakonu swojego od moich dawniej otrzymali Antecessorów; że jednak dla większej w tym pewności i zabezpieczenia, aby za łaską Najwyższego Pana z cnoty w cnotę postępując lepiej i gorliwiej Jemu służyli, żądają też od nas podpisania czy ponowienia aprobaty Reguły swojej: przeto przychylając się do próśb takowych, jako i osób tej u Nas łaski domagających się; abyśmy Regułę albo ustawę życia wyżej mianowanych Braci i Sióstr od Pokuty nazwanych, Najwyższą Urzędem Naszego Apostolskiego władzą stwierdzili i zmocnili, a stwierdziwszy i zmocniwszy, wszystkim przereczonym Braci i Siostrą, teraz i napotym żyjącym, w potomne czasy trzymać się onej nieodmiennie nakazali, po pilnym wprzód wszystkich w regule takowej zamykających się rzeczy, przez Wielebnego Brata naszego *Anioła* biskupa otryjeńskiego (którego to zleciliśmy uważaniu, i rozstrząśnieniu, oraz doskonałemu nas o tym informowaniu) wspomnianą Regułę (którą co do słowa nic z niej nie wyrzucając to wpisać, i do Aktów Kancelarii naszej podać Kazaliśmy) za bardzo użyteczną, i wielce nam miłą poczytawszy, co do wszystkich jej punktów, rozdziałów, i przekazów, Powagą naszą Apostolską, z słusznych powodów stwierdzamy, i listem terażniejszym zmacniamy, żądając i oraz nakazując, aby Regułę takową, tak od nas stwierdzoną, i podpisaną; wszyscy wzmiankowani Bracia i Siostry teraz i napotym żyjący, po wszystkie czasy nienaruszenie zachowali. Tenor zaś albo porządek Reguły tejże, który następuje, jest taki.

Poczyna się reguła Braci i Sióstr Zakonu pokutujących bł: DOMINIKA Fundatora, i Ojca Braci Zakonu Kaznodziejskiego.

Kapitulum 1. O obłóczyńcach ich kondycji.

Najpierwej by ten Zakon ustawne, i wieczne z dobrego w lepsze mógł brać pomnożenie (co na przyjmowaniu, dobrze zarządzonych osób bardzo zawisać wiadomo) chcemy, i ustanawiamy, nikogo do tego Zakonu nie przyjmować; chyba za Magistra, czy Dyrektora albo też Przeora rzeczzonego bractwa, albo za ich pozwoleniem, tudzież za zezwoleniem większej części Braci Profesów, na onym miejscu. Nic bez roztrzęsienia jednak, o uczciwości życia, dobrej sławy, i czy nie jest podejrzan o jakie kacerstwo [herezję], owszem jako szczególny Św. Dominika w Panu Syn, jeśli jest prawdy Katolickiej wiary, podłóg swego pomnożenia naśladowca, i zelant [zapalenie]osobliwy. Który też nim habit przyjmie Zakonny, jeśli ma jakie długi, pierwej się im ma opłacić, i testament sporządzony mieć powinien, za poradą i sporządzeniem dyskretnego [rozsądnego] Spowiednika. Takowyż ma być examen [badanie] niewiast, pragnących być w tym habicie, które zameżne, nie powinny być przyjęte bez licencji, i zezwolenia swych mężów, na piśmie danego. Toż się ma rozumieć i mężach ich, chybaby w nich albo w jednym z nich, za radą dyskretnych ludzi, słuszna znajdowała się przyczyna.

Kapitulum 2. O habicie Braci i Sióstr.

¹ Tłumaczenie z roku 1779.

Wszyscy tak Bracia jako i Siostry powinni odziewać się z sukniem białym; i czarnym, które w kolorze i cenie nie powinny być szacowne, jako przystoi na uczciwość sług Chrystusowych. Płaszcz i kaptur Braci z czarnego, sukienka zaś powinna być z białego sukna, której rękawy aż do pięści będą długie, kończąc się na wzór zarękawków. Pasy powinny być szczególnie skórzane, którymi Siostry pod sukienką powinny być przepasane. W obuwiach, niech się strzegą wszelkiej światowej próżności. Wela zaś albo zasłony Sióstr i bindy, mają być białe lniane, albo konopne.

Kapitulum 3. O święceniu sukien, albo habitu, i o sposobie przyjmowania do tego Zakonu.

Przyjmowany zaś ma być obłóczyniec, w Kapitułarzu albo przed Ołtarzem Kościoła Braci Zakonu Kaznodziejskiego onego miejsca, od Magistra czy Dyrektora pomienionego, albo jego Wikarego. Który Magister przytomnego obłóczynca, i na Kolanach wpraszającego się w przytomności [obecności] innych jakich Braci Zakonu Kaznodziejskiego i Przeora Tercjarskiego albo jego Namiestnika, z innymi Bracią, poświęci habit Obłóczynca tym sposobem: *Ostende nobis Domine, etc. Dominus vobiscum etc. Oremus. Domine JESU Christe, qui tegimen nostræ mortalitatis, etc. Po Obłóczynach, obleczony u stopni Ołtarza przed Magistrem uklęknął przy zmówi: Veni Creator Spiritus, etc aż do końca z innymi przytomnymi [obecnymi] Zakonnikami. Po tym Kyrie eleyson, Christe eleyson, etc. Pater noster, etc. Emitte Spiritum tuum, etc. Prætende domine famulo tuo, etc. A po odpowiedzi: Amen Magister czyli Przeor bo kropi wodą święconą obleczonego Brata albo Siostrę.*

Kapitulum 4. Profesja.

Po skończonym, albo przed skończonym rokiem, jeśli się Magistrowi i Przeorowi pomienionym, albo komu zleca, i większej części Braci profesów zda być zgodnym, do profesji będzie przypuszczony. Profesję zaś uczyni tak: *na cześć Boga Wszchemogącego, Ojca i Syna, i Duchą Świętego i B. Maryi Panny i B. Dominika, ja N. przed wami N. czynię profesję, iż chcę po tym w tym żyć według Reguły i formy Braci i Sióstr tegoż Zakonu pokutujących Świętego Dominika, aż do śmierci.* Niewiasty tymże sposobem mają czynić profesję przed Magistrem i Przeoryszą, albo komu zleca.

Kapitulum 5. O Zostawianiu, albo trwaniu w tym stanie.

Ustanawiamy zaś, w żaden Brat i Siostra tego Zakonu, po tej wyżej wymienionej profesji, z Zakonu nie występował. Ani też im będzie się godziło wrócić do świata. Mogą jednak dobrowolnie przenieść się do jakiego potwierdzonego Zakonu, zaprzysięgającego tego istotne śluby.

Kapitulum 6. O Mówieniu Godzin Kanonicznych.

Bracia i Siostry powinni mówić codziennie wszystkie *Godziny Kanoniczne*, chyba choroba przeszkadzała. *Za Jutrznę* zmówią dwadzieścia osiem: *Ojcze nasz, etc. za Nieszpory*, czternaście. *Za prymę*: siedem. *Za Tercję*: siedem. *Za Sextę*: siedem. *Za Kompletę* siedem. Na cześć też św. MARYI Panny. Za każdą godzinę wspomnianą tyle zmówią *Zdrowaś MARYA etc* wiele *Ojcze nasz etc.* Błogosławiąc jedzenie Pacierz jeden, a dziękując za jedzenie psalm 50 [51]. *Zmiłuj się nade mną Boże, etc* albo 116 [117]. *Chwalcie Pana wszystkie narody, etc.* Którzy czytać umieją. Takż którzy umieją Skład Apostolski: *Wierzę w Boga etc.* Przed *Jutrznia* i *Primą*, wszyscy mówić powinni, i kończąc *Kompletę*. Kto zaś Kapłańskie mawia Pacierze, jako Klerycy, do pomienionych Tercjarskich, nie jest obligowany.

Kapitulum 7. O wstawianiu na Jutrznę.

Niedzielnym, i Świętym dni, wszystkich Świętych, aż do Wielkiejnocy, w Adwencie i Wielkim Poście każdej nocy, wstawać powinni. Którzy zaś ręczną robotą zabawieni bywają, mogą owe Pacierze z rana odmówić, aż do Nieszporów. W wieczór zaś Nieszpory i *Kompletę* za jedno.

Kapitulum 8. O spowiedzi i komunii.

Najmniej cztery krok w Roku, to jest: w Święto Bożego Narodzenia, Wielkiejnocy, Zielonych świątek, Wniebowzięcia, albo Narodzenia Św. MARYI Panny, wszyscy swych grzechów pilnie spowiadac się mają, i Eucharystii Sakrament nabożnie przyjąć; chyba z jakowej słusznej przyczyny, komu Spowiednik zakazał. Kto by zaś częściej z nabożeństwa swego chciał Komunikować, zaproszeniem Licencji od swoich Przełożonych może swe nabożeństwo z Błogosławieństwem Boskim pełnić.

Kapitulum 9. O zachowaniu milczenia.

W kościele gdy się odprawiają Msze, śpiewają godziny Kapłańskie, albo Kazanie bywa mówione, wszyscy w milczeniu zachować się powinni, i modlitwę, a Pacierza Kapłańskie zważać. Chybaby z jakiej osobliwej i nagłej potrzeby, co cicho zdarzyło się przemówić.

Kapitulum 10. O czynieniu referencji Prałatom, i ich Kościołom.

Bracia i Siostry, Kościoły swe Parafialne, podług kanonicznego stanowienia i dobrych obyczajów wszelkim nabożeństwem odwiedzać powinni, i swych Kościołów Przełożonym, jako to Biskupom i Plebanom, wszelką część czynić i prawa ich bez omieszkania i uszczerbku wiernie pełnić, tak w dziesięcinach, jako ofertach jakikolwiek zwykłych.

Kapitulum 11. O Postach.

Od pierwszej Niedzieli Adwentu aż do Bożego Narodzenia, codziennie Bracia i Siostry pościć powinni; także od Niedzieli zapustnej aż do Wielkanocy. W Piątki zaś przez wszystek czas pościć będą, i wszystkie posty od Kościoła postanowione. Kto by zaś więcej chciał pościć, albo jakie ostrości czynić; może za pozwoleniem swojego Przełożonego, albo za radą rozsądnego Spowiednika.

Kapitulum 12. O Pokarmie.

Bracia i Siostry mogą używać mięsa w Niedzielę, Wtorek i Czwartek. Innych dni powinni wstrzymać się, chybaby choroba słabość, albo krwi puszczanie dyspensowało, albo gdyby był jaki osobliwy Fest dnia Onego, albo się w podróży znajdowali.

Kapitulum 13. O Przechadzkach

Próżnych i ciekawych przechadzek po mieście, niech się strzegą. Siostry zaś same niech nie chodzą, najbardziej młodsze na wesela i tańce, albo rozpustne i światowe uczty, albo na próżnych widokach żadną miarą nie powinni bywać. Z miasta, albo mieszkalnego Zamku nawet pod pretekstem pielgrzymowania, bez osobnej licencji Prałata, albo Magistra, niech nie wychodzą.

Kapitulum 14. O nie noszeniu Broni od Braci.

Broni najezdnej Bracia nie powinni nosić ze sobą, chyba dla obrony Wiary Chrześcijańskiej, albo z innej słusznej przyczyny i to za pozwoleniem swoich starszych.

Kapitulum 15. O Nawiedzeniu i opatrywaniu chorych.

Przeor dwóch Braci naznaczyć powinien, którzy by dowiedziawszy się o chorującym Bracie, jak najprędzej go z miłości nawiedzili, i wraz namawiali do przyjęcia Sakramentów Kościelnych skutecznie; jeśliby potrzeba była (ile możliwości) posługiwali mu. A jeśliby był ubogi, potrzeby jego z własnych, albo pospolitych dóbr (według przemożenia) upatrywali. Toż mają czynić Siostry, o Siostrach.

Kapitulum 16. O zejściu Braci i Sióstr i o pomocy ich.

Gdy kto z Braci umrze innym w tymże mieście, albo Zamku znajdującym się, należy oznajmić, by pogrzebowi personalnie przytomni byli, aż do pogrzebania ciała. Toż się ma rozumieć o Siostrach. Nad to w ośmiu dniach po pogrzebie, te suffragia odprawić powinni. Kapłan jedną Mszę, umiejący Psalterz pięćdziesiąt Psalmów; nieumiejący zaś sto Pacierzy, przy każdym dodając: *Wieczne Odpocznienie, etc* powinien zmówić. A oprócz tego, każdy do Roku za Braci i Sióstr żywych i umarłych zbawienie, trzy Msze zakupić albo odprawić, którzy zaś umieją Psalterz, niech go zmówią, a inni po pięć set Pacierzy mówić powinni.

Kapitulum 17. O Postanowieniu Przeora i Przeoryszy.

Po śmierci, albo złożeniu Przeora, Magister, czy Dyrektor, naradziwszy się z dawniejszą Bracią, postanowi przy Przeora. Każdego zaś Roku w tygodniu Wielkanocnym, albo innego czasu, pomieniony Magister, powinien mieć radę z dawniejszymi z Braci, o potwierdzeniu albo złożeniu Przeora. A tak potwierdzić, albo złożyć może podług swego i onych zdania. Podobnym sposobem z porady rzeczzonego

Magistra, i innych Starszych Braci, może *Przeor Tercjarski* ustanowić o *Suprzejorze*, albo *Wikarym Tercjarskim*, i także po tym potwierdzić, albo złożyć, podług ichże rozeznania. Który *Suprzejor* albo *Wikary* ma mieć władzę, jaką mu *Przeor* dozwoli. A taż forma ma być zachowana w stanowieniu *Przeoryszy*, i *Suprzejoryszy*.

Kapitulum 18. O Urzędzie Przeora, i Przyeoryszy.

Urząd *Przeora* jest, z pilnością wszelką zachować w sobie, co jest pisane w *Regule*, i dokładać starań, by od wspól - Braci było zachowane. Których by zaś widział przestępnych, albo niedbałych; z miłością upomnieć i poprawić. Albo jeśliby się bardziej zdało, może oznajmić *Magistrowi* i *Dyrektorowi*, do poprawienia. *Przeoryszy* też jest urząd, pilnie nawiedzać *Kościół*, inne też *Tercjarki* pobudzać do *Zakonnego* zachowania. Pilnie też przez siebie, i przez drugie (którym naznaczy) zważać by w chodzeniu, staniu, habicie. niestało się co, co by słusznie czyje obrażało oczy. Osobliwie zaś powinna nazierać, by *Siostry* z jakimkolwiek jakiegokolwiek kondycji mężczyzną, nie zabierały towarzystwa, najbardziej młodsze. Chybaby taki mężczyzna był onej *Siostry* *Krewny* w trzecim stopniu, a ona też znajdowała się doskonałego życia i zupełnej sławy.

Kapitulum 19. O karaniu braci i Sióstr.

Jeśliby kto był postrzeżony w podejrzanym towarzystwie, a trzykroć przez przełożonego upomniany, nie poprawił się: powinien być oddalony do czasu z *Kapituły* i od towarzystwa wspól Braci. A jeśliby się i tak nie poprawił, tedy za poradą Braci *dyskretów* całe z towarzystwa ich i pomieszkania ma być wyrzucony, ani po tym może być przyjęty, chyba wszystkiej Braci okaże się poprawa jego. Także jeśli kto wspól Bratu, albo komukolwiek zelżywie przemówi, co by z niesławą było, albo z gniewu kogo uderzy, albo na zakazane miejsce pójdzie, albo nieposłuszeństwo jakie popełni, albo poszlakowany będzie o kłamstwo przed Przełożonym, wstrzemięźliwością od pokarm, albo wyrzuceniem z *Kapituły* i towarzystwa drugich, więcej, mniej, podług kondycji osoby, i wyciągania występku, ciężej, albo lżej, powinien być karany, tak jednak, by było innym na przykład. Którego karania gdyby się wzbraniał; za poradą *Dyskretów*, z tego *Zakonu* niech będzie wygnany. O karaniu *Sióstr*, toż chcemy we wszystkim być zachowano.

Kapitulum 20. O Kongregacji albo zgromadzeniu Braci, i ustanowieniu Magistra, albo Dyrektora ich, Tudzież o subiekcji tego stanu Generałowi Braci Zakonu Kaznodziejskiego i Prowincjałom.

Każdego zaś miesiąca, raz pewnego dnia i godziny naznaczonej przez rzeczonego *Magistra*, albo *Wikarego* powinni zejść się do *Kościła* Braci *Zakonu Kaznodziejskiego* wszyscy Bracia, słowa Bożego i (jeśli pora) *Mszy Świętej* słuchać. A w ten czas przez samego *Magistra*, ma być czytana im ta *Reguła*, i tłumaczona, o sprawach Bracią ma informować, upominać i karać, jako w *BOGU*, i według tej *Reguły*, będzie widział potrzebę. Także w każdy miesiąc pierwszy piątek, mają się zejść do *Kościła* *Siostry*, podobnym sposobem *Kazania*, i *Mszy* słuchać. Którym także ma być czytana *Reguła*, i wykładana, i o swoje występkę powinny być karane przez *Magistra* im naznaczonego. Chcemy zaś w każdym mieście, albo *Zamku*, gdziekolwiek Bracia i *Siostry* znajdować się będą; aby mieli, i miały za *Magistra* i *Dyrektora*, którego zgodnego *Kapłana* *Zakonu Kaznodziejskiego*, którego by sobie uprosili od *Generała*, albo onej *Prowincji* *Prowincjała* tego *Zakonu*, albo też którego by sam *Generał*, czy *Prowincjał* przez siebie im pozwolić i asygnować raczył. Chcąc nad to i stanowiąc, dla obszerniejszego ich zachowania, i promocji, aby wszyscy powszechnie Bracia i *Siostry* pokutujące *Świętego Dominika* (gdziekolwiek mogą się znajdować,) byli poddani, i poddane rządowi i poprawie, samego *Generała* *Zakonu* wyżej rzeczonego, i *Prowincjała* miejscowego, zupełnie, w tym, co do sposobu i formy ich życia należy.

Kapitulum 21. O mocy dyspensowania z słusznej przyczyny.

Przeor ze swoją Braciom, a *Przeorysza* ze swymi *Siostrami* *Magister* zaś i *Dyrektor*, z obojemi w wstrzemięźliwości, postach, i ostrościach innych, zawartych w przeszłych rozdziałach ze słusznej i bacznej przyczyny, gdy się zdobyć potrzeba, mogą dysponować.

Kapitulum 22. O obligacji, albo o obowiązku tej Reguły, albo formy życia.

Na ostatek jako się zawiera w ustawach *Zakonu* Braci *Kaznodziejów*, tak chcemy i ustanawiamy, iż w tedy *Regule* albo kształcie życia, mieć się ma tak; że oprócz *Boskich* i *Kościelnych* przykazań, i

ustaw w niej zawartych; w innych tej Reguły Konstytucjach, albo ordynacjach, Bracia i Siostry nie są obowiązani do winy (albo do grzechu za przestępstwo) lecz tylko do samej kary. Którą (gdy od Przełożonego albo Magistra, z jaki występki będzie naznaczona) przestępca pokornie, i ochotczy przyjąć powinien, i skutkiem wypełnić, za sprawą łaski Pana i Odkupiciela naszego JEZUSA Chrystusa, który z Ojcem i Duchem Świętym żyje i króluje BÓG, przez wszystkie wieki wieków. Amen.

Żaden tedy niech się nie waży tego listu naszego potwierdzenia, obwarowania i woli mandatu naruszyć, albo jemu zuchwałą odwagą sprzeciwiać się. A jeśliby kto naruszyć ważył się, niech wie. iż grzech wszechmogącego BOGA Błogosławionych Piotra i Pawła Apostołów jego, na siebie zaciągnie.

Dat w Rzymie u Świętego Piotra Roku 1405 dnia 26. Czerwca. Papiestwa naszego Roku pierwszego.